

VILAJUÏGA
**PASSAT
PRESENT
FUTUR**

2017
LA INDÚSTRIA

La classe de tercer

Els nens i les nenes de tercer han après moltes coses que intentarem plasmar en aquesta revista. Per tal de fer-la més entenedora, he passat a l'ordinador els seus textos, però sense afegir ni treure res, bé, potser sí que hi he afegit algun punt o alguna coma..., però tot el que hi ha és el que han entès i après de la investigació feta en el nostre projecte "La indústria a Vilajuïga".

Vam començar a l'octubre, amb la visita de l'historiador Joan Serra, fill i veí de Vilajuïga, que sempre troba un moment per donar-nos un cop de mà. En aquesta ocasió, ens va explicar l'evolució de la indústria al poble, els tipus i les seves característiques.

Després vam visitar la cooperativa. El Sr. Josep, president de la cooperativa fins fa poc, ens va explicar què era una cooperativa i com ha anat evolucionant des del seu inici fins ara.

Després, per diverses raons, no vam poder acabar la ruta industrial pel poble fins al 4 d'abril. Quina va ser la nostra sorpresa quan en anar a trobar la Quimeta, que ens havia d'explicar la història i actualitat de les aigües minerals, ens va dir que l'empresa tancava, que de moment ja no podríem beure més aigua de Vilajuïga! Ens vam endur un bon disgust...

Vam seguir la ruta fins al polígon industrial on vam poder veure la fusteria Alemar, el taller d'snowboards i l'empresa Scootfats.

Finalment, vam arribar a l'antiga fàbrica d'alcohol, on el Sr. Josep ens va explicar què s'hi feia.

Tot plegat va resultar molt amè, interessant i divertit. Gràcies a tots els nostres acompanyants i informadors.

Esperem que us agradi el resultat de la nostra feina.

Aya, Unai, Aitana, Amèlia, Àlex, Blai, Oleguer, Joana, Iraitz, Marcos, Andrea, Anna, Nerea, Amaru, Alejandro, Sergi, Izan, Anny, Iolanda, Laia, Anny, Aniol, Ainoa i Lluïsa.

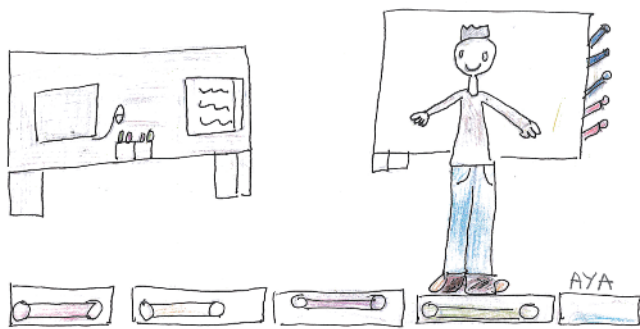
En Joan Serra ens visita

AVUI HA VINGUT EN JOAN SERRA

Avui ens ha vingut a visitar en Joan Serra. Ens ha explicat la indústria a Vilajuïga, és a dir, les fàbriques que hi havia abans i les que hi ha ara. La principal activitat industrial del poble estava relacionada amb el vi, l'oli i l'aigua.

Actualment, encara hi ha les aigües de Vilajuïga i un polígon industrial on hi ha naus que fan diferents activitats econòmiques, però que no són fàbriques.

Encara es conserva l'edifici de l'antiga fàbrica d'alcohol.

Dimarts va venir en Joan Serra i ens va explicar com era la indústria de Vilajuïga. Ens va explicar que abans els productes més importants eren el vi, l'oli i el blat.

El vi el feien a les cases fins que es va crear la cooperativa cap a l'any 1940.

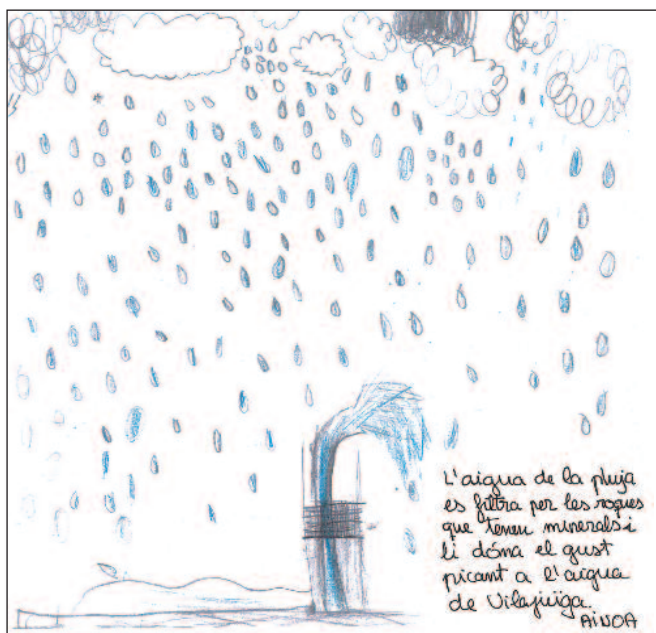
L'oli es feia al trull. Abans hi havia tres trulls. Actualment n'hi ha un a Pau que forma part de la cooperativa Empordàlia.

El blat es duia al molí de Castelló d'Empúries.

A Vilajuïga va ser i és molt important la fàbrica d'aigües minerals que es va començar a explotar l'any 1902. El 1904 es va declarar d'utilitat pública i es va començar a embotellar. Hi va haver gent que venia a prendre les aigües.

La primera indústria va ser la fàbrica d'alcohol. L'edifici és de l'arquitecte Cèsar Martinell. Transformava la brisa en alcohol de cremar. Va funcionar fins als anys 80

(Entre tots)

L'aigua de la pluja es filtra per les roques que tenen minerals i li dona el gust picant a l'aigua de Vilajuïga.

LA XERRADA D'EN JOAN...

Quan els nostres avis eren petits era molt diferent. A Vilajuïga hi havia moltes botigues. Abans es feia el vi a casa i per això es va fer l'alcoholera i la cooperativa. Tota la gent anava a comprar allà. Abans només es feien 50 ampolles de vi al dia, però ara es fan 600 ampolles al dia. Un dia, un geni va descobrir que l'aigua de Vilajuïga curava.

Abans també hi havia una presó o una escola de nens i separada una de nenes. També hi havia un escorxador, un teatre, un cinema i un bar.

Anaven amb carrossa pel poble i tothom anava amb barret. També hi havia molts pagesos. Hi havia molts camps de blat i molins.

A Pau hi havia el trull que es feia oli. Abans es treballava manual a la cooperativa, però ara no. La cooperativa la van construir varies persones i anant cap a Garriguella hi ha moltes vinyes i oliveres. Quan plovia passava per unes pedres i es filtraven i deien que aquesta aigua curava i aquest poble és molt xuli.

Àlex Baqué

Abans cadagut feia el vi a casa seva

Aixagover els raïms amb els peus

L'any 1902 es van construir les aigües minerals de Vilajuïga

HARCOS

AHARU

IRAITZ

MEJANBO

SCANA

La cooperativa

Això és el que ens va explicar el Sr. Josep i que entre tots hem posat en comú...

✓ Abans, quan els nostres pares eren petits, hi havia 4 cooperatives en tot l'Alt Empordà. Una cooperativa és un grup de socis. En una cooperativa hi ha 5 persones que trien un president i una persona que fa de caixer. Després es van construir 7 cooperatives més. Ara n'hi ha 3. Empordàlia és la cooperativa que agrupa Vilajuïga, Pau, Roses i una part de Garriguella.

Foto: Amèlia

✓ Abans molts senyors feien unes 600 ampolles a mà al dia. Ara es fa tot amb màquines i poden arribar a embotellar unes 25.000 ampolles. No tot el vi s'embotella, n'hi ha que es ven a granel.

✓ El vi de Vilajuïga va arribar als Estats Units i a la Xina. La cooperativa té dos pisos, el del celler i el de la botiga. Hi ha diferents tipus de raïms. Cada zona té les seves varietats. Aquí, a Vilajuïga, els més típics són el garnatxa, el picapoll, el moscat i el carinyena.

✓ A la cooperativa de Vilajuïga hi ha 3 sales i fan 200.000 l de vi a l'any. Abans el vi s'aixafava amb els peus i ara es fa amb màquines. Ens ha explicat que hi ha unes finestres que són dipòsits. Les màquines d'abans eren de fusta i ara són d'acer inoxidable.

✓ Per fer el vi, primer s'ha de recollir el raïm de les vinyes, després l'aixafen, el deixen reposar a les botes, l'embotellen i, per acabar, el venen. Abans es recollia a mà i el raïm es transportava en semals que anaven dins d'un remolc. Ara les vinyes s'emparren i gran part es recull amb una màquina.

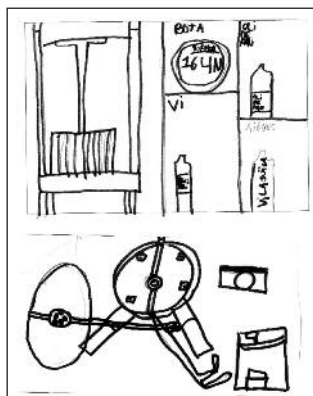
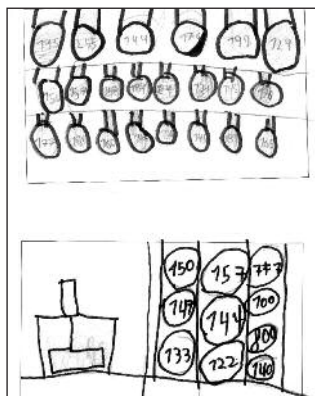

Foto: Blai i Aniol

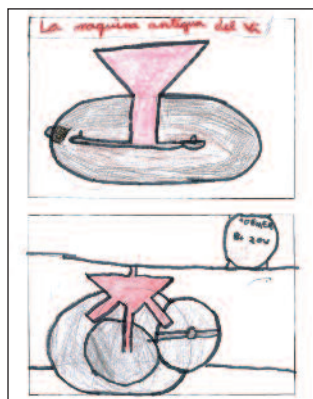
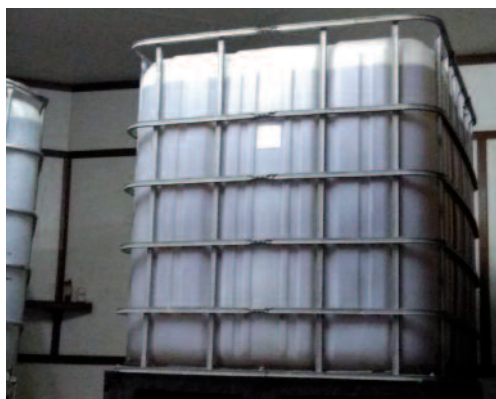

Foto: Aniol

Diccionari

Enòleg: És la persona que coneix molt i molt bé com es preparen i conserven els vins.

Semal: Atuell de fusta que servia per transportar el vi fins al remolc.

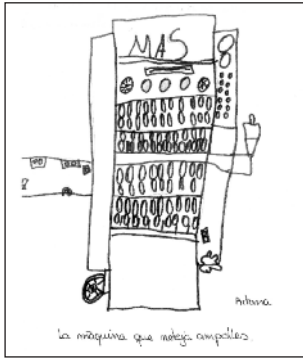
Rapa: És el branquilló que queda després de treure el raïm.

Brisa: Producte obtingut de la rapa, la pell, el pinyol i la polpa del raïm.

Les aigües de Vilajuïga

La Quimeta ens va explicar que...

- ✓ El dia que hi vam anar (dimarts, 4 d'abril) ens vam trobar que l'havien tancat.
- ✓ L'empresa de les aigües es va obrir el 1904.
- ✓ La primera màquina d'embotellar la van adquirir el 1970 i era de segona mà.

- ✓ Una ampolla tarda entre 20 o 30 minuts en fer el circuit: primer la netegen en una màquina amb sosa càustica i tarda uns 20 minuts. Després, l'aigua del pou arriba directament a la màquina d'emplenar les ampolles i els posa el tap. Una altra màquina hi posa l'etiqueta. Finalment, les col·loquen a la caixa, de 12 en 12. De la caixa va al camió que les reparteix. Abans ho feien amb un carro i un cavall.

- ✓ Abans donaven aigua gratis, una ampolla de litre per persona i calia reciclar l'ampolla, que era de vidre.
- ✓ L'aigua la porten des de la deu fins a les màquines amb uns tubs.
- ✓ S'omplien unes 12.000 ampolles diàries.
- ✓ Al magatzem, hi feien les festes de l'escola de final de curs.

- ✓ Hi treballaven 5 o 6 persones.
- ✓ Hi ha un contenidor ple d'ampolles trencades de vidre.
- ✓ Hi ha el pou connectat a la deu. Una vegada un treballador, en Joan, es va desmaiar mentre el netejava perquè no hi havia prou oxigen.
- ✓ L'aigua de Vilajuïga està considerada com una aigua medicinal pel seu alt contingut en liti.

El polígon industrial

Vam visitar el polígon industrial de Vilajuïga, que és un espai a tocar la via del tren i que està format per diferents naus industrials que desenvolupen diferents activitats. Vam poder xerrar una estona amb...

- ✓ La fàbrica de **SNOWBOARD**, que ens va agradar moltíssim. Hi fan diferents tipus de taules, per fer salts o per les pistes d'esquí.

Poden fer els dibuixos que vulguin amb un ordinador, que envia la imatge a una màquina i aquesta la imprimeix a la taula.

Cada taula està formada per peces de carboni i fibra de vidre.

Hi ha una màquina que aixafa les planxes. Està a 70 °C i el procés dura 40 minuts.

- ✓ La fusteria **ALEMAR**. Fan portes, finestres, armaris i altres mobles de fusta i alumini. Tenen màquines per tallar la fusta o l'alumini.

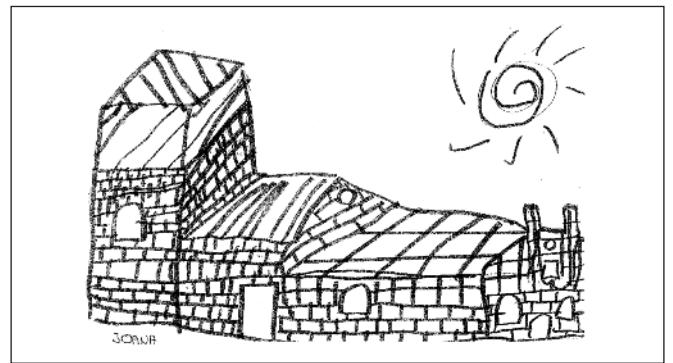
- ✓ **SCOOTFAST**. Compren i venen peces de moto per Internet.

L'alcoholera

El Sr. Josep ens va explicar que l'alcoholera...

- ✓ Es va inaugurar l'any 1919. L'edifici és obra de l'arquitecte Cèsar Martinell.
- ✓ Es va obrir i tancar tres vegades: el 1926, el 1950 (aproximadament) i el 1980 fins a l'any 1994 que va tancar definitivament. Feien 200.000 litres d'alcohol a l'any.
- ✓ L'alcohol es feia destil·lant la rapa. Tenia 96 graus i no era apte per a l'ús de boca, es feia servir per a desinfectar. Se'n feia un d'especial per a ús de boca que s'usava per a fer begudes alcohòliques.
- ✓ Feien tornos de nit i cada quinze dies canviaven. Encenien la caldera amb la brisa que s'obtenia amb la rapa, la pell, el pinyol i la polpa del raïm i vigilaven que no s'apagués.
- ✓ També es feia l'àcid tartàric que s'utilitzava per a farmàcia i per fer pintures. Els xinesos van inventar un producte sintètic que anava igual de bé i era més barat.

Aprendre dels que saben!

Un any més, i en van cinc, hem après, tot gaudint, dels temes que s'han anat tractant, un cada any. Això sí sempre relacionats amb el nostre poble i que tan bé ens ho expliquen els que en saben, la nostra gent gran.

Aquest treball que us presentem ha estat realitzat, com en cada edició, pels nens de tercer de primària de l'Escola Santiago Ratés, amb el guiatge dels seus mestres, acompanyats en les sortides per la gent gran, que bonament han pogut venir-hi i també hem comptat amb experts en el tema proposat per a aquesta edició.

Aquest any el tema escollit ha estat "La indústria", les diferents indústries que han estat i són el motor del nostre municipi. N'hi ha que han desaparegut, sí, però també hem vist que n'hi ha de ben noves, ben vitals i en la línia del món actual.

Des d'Òmnium Cultural Alt Empordà, volem agrair, a tothom que hi ha col·laborat el seu esforç i dedicació, cosa que ens encoratja a continuar engrescant-vos per a pròximes edicions d'aquest projecte, "Vilajuïga passat, present, futur", que ens han de permetre, gràcies a tots, de recollir el coneixement i les experiències de la gent més gran del nostre poble.

El nostre agraïment a tots, els nens i les nenes, els mestres i les mestres, la Quimeta Graboleda, en Josep Rovira, la Maria Ripoll, la Mixu Carreras, la Quimeta Sánchez, l'Albert Brugat i, de forma molt especial, a la Lluïsa Serra.

PERE HOMS i JOAQUIM
Òmnium Alt Empordà

ORGANITZA:

 Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament
Escola Santiago Ratés

COL-LABORA:

